

Een nieuwe start voor Tamara

Tamara is zestien jaar en als kleuter misbruikt. Ze beschadigt zichzelf.

Met een plastic zak over haar hoofd doet ze ook een suïcidepoging.

In het opnameverslag van Tamara staat dat ze in 4 VWO zit. Als kleuter is ze misbruikt door twee buurjongens. Het is moeilijk om afspraken met haar te maken, mogelijk is ze randpsychotisch. Ze is enig kind van een alleenstaande moeder met wie ze een slechte relatie heeft. Opname-indicatie: zelfbeschadiging en suïcideplannen.

Wat raakt het me toch als een jongere wordt opgenomen. Een intelligente tiener die in de psychiatrie terechtkomt. Zie daar maar weer eens uit te komen, zonder beschadiging. Wat doet zo'n opname met je zelfbeeld, juist als je nog zo jong bent?

Stille sfeer

Tamara is een mooi meisje: blond haar, heldere blauwe ogen en lang van stuk. Ze lijkt eigenlijk heel volwassen, misschien is het de stille sfeer die ze uitstraalt waardoor ze die volwassen indruk maakt. Ze houdt het kort tijdens het groepsgesprek. Het 'ging wel' vandaag. Ja, ze is rondgeleid, nee, ze weet nog niet alles over de gang van zaken.

Na het groepsgesprek, als iedereen wegloopt, draait ze zich ineens om. „Kunnen wij vanavond praten?“ „Natuurlijk,“ zeg ik. Ze loopt snel weg.

Waar is ze?

Na het bezoeken kijk ik met een paar cliënten 'Goede Tijden'. 'Waar zit Tamara toch?', speelt door mijn hoofd. Ik heb haar sinds het eten niet meer gezien. Ze is niet in de rook-

huiskamer en niet op haar bed, er staat wel een radio te spelen. Ik loop verder over de (gesloten) afdeling en roep haar naam. Ze mag er niet uit zonder begeleiding, hoe kán dit? Terug in de huiskamer bedenk ik wat ik zal doen. Ik wil geen paniek zaaien, maar heb sterk het gevoel dat er iets niet klopt.

Ineens zie ik haar door de gang wandelen. „Hé, waar was je?“ „Gewoon, op mijn kamer,“ zegt ze ontwijkend. Maar daar heb ik gekeken! „Heb je zin om te gaan wandelen?“, vraag ik.

Voorgoed rust

We lopen in de avondschemering door het park. „Waar was je toch?“ vraag ik nog eens. „Ik zat in de kast.“ Op mijn vraag wat ze daar dan deed vertelt Tamara dat ze een plastic zak over haar hoofd had getrokken. Ze had haar lievelingsmuziek opgezet, een requiem. Ze wilde rust, voorgoed. Mijn geroep had haar poging zo verstoord dat ze maar stopte. Ik zie mezelf staan bij het bed en de spelende radio, terwijl zij vlak naast me in de kast zit met een zak over haar hoofd. Wat bizar.

„Wat maakt het leven zo zwaar voor je?“ vraag ik. „Ach, ik ben gewoon niet goed wijs. Ik ben steeds maar bezig met die verkrachting als kleuter, maar ik weet niet eens of het echt gebeurd is; kinderen verzinnen wel vaker iets. Ik vind deze wereld sowieso niks.“

Veilige nacht

Even later hebben we het over haar veiligheid voor de komende nacht. Kan ze de

afpraak maken zichzelf niets aan te doen? „Ja,“ is haar antwoord. Ik vraag met klem of ik haar kan vertrouwen. „Ik zal mezelf vannacht niets aandoen, ik zou het nu niet eens kunnen, er is best veel concentratie voor nodig.“

Wat hebben we toch weinig te bieden, denk ik bij mezelf. De separeer ja. Dan belandt een zestienjarig meisje op de eerste dag van haar opname rechtstreeks vanuit de schoolbanken in de separeer, laten we dat alsjeblieft voorkomen.

Ik bel de psychiater. „Je weet toch dat die poging heel goed had kunnen lukken, hè,“ zegt hij. Ik weet het ja, toch schrik ik nog van zijn opmerking. Zo dicht bij een suïcide... ik wil het eigenlijk niet echt geloven. Ik leg hem uit waarom ik denk dat Tamara voor de nacht veilig is.

Doorbraak

Als ik de volgende dag op de afdeling kom voor mijn late dienst is Tamara toch in de separeer terechtgekomen. De spanning liep op en het team kiest voorlopig voor de zekerheid van de separeer.

De dagen in afzondering lijken iets te doorbreken. Tamara laat zich na al die jaren gaan, ze huult soms hartverscheurend. Eindelijk vertelt ze haar moeder wat er is gebeurd en herstelt hiermee in elk geval gedeeltelijk het contact. Als kind voelde ze sterk aan dat de gebeurtenis iets was om vooral over te zwijgen. Maar daarmee had ze zich afgesneden, zowel van zichzelf als van haar omgeving.

Door nu te praten en te rouwen krijgt ze zichzelf een beetje terug, een nieuwe start.

In leven

Maanden later wordt ze overgeplaatst naar een speciale kliniek voor adolescenten. Jaren na haar ontslag spreek ik toevallig iemand die haar kent. Hij vertelt dat ze struikelend en wel de jaren is doorgekomen. Afgebroken opleidingen, drugs en de prostitutie, maar steeds weer opgekrabbeld. En nog steeds in leven.

Ik denk aan de jongens die haar dit aandeden, ze waren pas dertien en veertien nota bene. Hoe

kijken zij op de gebeurtenis terug, hoe hebben zij zich ontwikkeld? Konden ze weten wat de gevolgen zouden zijn? Is hen dit aan te rekenen? Ik voel woede en onmacht, wat doen mensen elkaar toch aan?

Renze Vink, psychiatrisch verpleegkundige

Dit is de laatste bijdrage aan Nursing van Renze Vink.

De verkrachting was voor haar iets om over te zwijgen, maar daarmee had ze zich afgesneden van anderen én van zichzelf

MARIOLIJN BROUWER

